

HORIZONT 2020/19

Migrációkutató Intézet

Kovács Emese: Fájdalmas kijózanodás vagy folytatódó önkéntes vak-
ság? – A svéd migrációs politika kilátásai

Kovács Emese: Fájdalmas kijózanodás vagy folytatódó önkéntes vakság? – A svéd migrációs politika kilátásai

1. BEVEZETÉS

2020. szeptember 9-ére virradóra porig égett a Lesboszon található, zsúfoltságáról és rossz körülményeiről elhíresült Moria menekülttábor, amelynek következtében mintegy 13 000 migráns maradt fedél nélkül.¹ Szomorú fejlemény, azonban nem ez a migrációs témájú hír váltotta ki a legjelentősebb visszhangot Svédországban ezen az őszi napon. A svédek számára az igazi mérföldkő Stefan Löfven kormányfő parlamenti felszólalása volt, amelyben a kormányfő összekapcsolta a növekvő bűnözést a migrációval. *„Nagymértékű bevándorlás esetén, amikor nem tudjuk az integrációt megfelelően kezelni, nagyobb a kockázata az ilyen fajta problémának [értsd: bűnözés], amelyekkel most szemben találjuk magunkat. Ez teljesen világos.”* – mondta Löfven.² Ez a kijelentés óriási horderejű, különösen annak a politikusnak a szájából, aki pontosan 5 évvel ezelőtt szintén egy szeptemberi napon „refugees welcome”, vagyis „Isten hozott menekültek” jelszóval meghirdetett demonstrációval állt ki a befogadás-párti migrációs politika mellett.³

Svédország migrációról alkotott narratívája évtizedeken át pozitív volt; a svédek egy toleráns és multikulturális jóléti államról vizionáltak, amely követendő példaként szolgál majd az egész világ számára. A skandináv ország humanitárius nagyhatalmi törekvéseit⁴ hosszú ideig

¹ BBC 2020-

² DAGENS NYHETER 2020e.

³ DAGENS NYHETER 2015a.

⁴ AFTONBLADET 2020.b

ABSZTRAKT

A svédek évtizedeken át kitarítottak a bevándorlás pozitív narratívája mellett, és elutasítottak minden ezzel ellentétes állítást vagy kritikát. A humanitárius nagyhatalmi ambícióért és a probléma folyamatos tagadásáért Svédországnak magas árat kell fizetnie: a bűnözés és a brutális erőszakos cselekmények jelentősen elszaporodtak az elmúlt évtizedben. A közel-keleti és afrikai kollektív társadalmakból érkező bevándorlók olyan klán alapú bűnszervezeteket hoztak létre, amelyek nem csak a nagyvárosok gettóiban, de már a svéd üzleti és politikai életben is befolyással bírnak. A helyzet súlyosságát végül már a svéd véleményformáló elit sem volt képes tovább tagadni. Stefan Löfven kormányfő kénytelen volt beismerni azt, hogy a bevándorlás és a bűnözés között összefüggés van, azonban azt továbbra is tagadja, hogy a bevándorlók kriminalitásában a kulturális különbségeknek is szerepe lenne.

semmilyen kritika, észérv vagy ellenbizonyíték nem rengethette meg. Mit sem számított a romló közbiztonság, és az a tény, hogy az elmúlt évben 257 robbantás⁵ és 334 lövöldözés⁶ történt az országban. Nem keltett a svédeknél közfelháborodást az sem, hogy a szomszédos Dánia 2019-ben határellenőrzést vezettek be az Øresund hídon, miután két Svédországban élő bevándorló felrobbantotta a dán adóhatóság koppenhágai épületének bejáratát.⁷ A bevándorlás árnyoldalait vizsgáló újságírókat⁸ és társadalomkritikusokat rasszistának és szélsőjobboldali szimpatizánsnak bélyegezték, és az értelmiségi körökből is kirekesztették őket. A svéd politikai elit mindvégig – vagyis egészen pontosan Löfven miniszterelnök fent idézett kijelentéséig – kitartott azon álláspont mellett, hogy a bűnözéssel kapcsolatos problémák oka nem a tömeges bevándorlás, hanem a gettóban élők hátrányos társadalmi és gazdasági helyzete. Mi történt tehát szeptember 9-én, ami miatt összeomlott és – a moriai táborhoz hasonlóan – semmivé vált a svédek bevándorlásról alkotott pozitív világképe? És mit hoz a jövő a svédek számára? Ezekre a kérdésekre keresi a választ a Migrációkutató Intézet legújabb elemzése.

2. A BEVÁNDORLÓK KRIMINALITÁSA⁹ SVÉDORSZÁGBAN

Svédországot a világ legélhetőbb országai közé sorolják, ahol alacsony a korrupció szintje, kimagasló az oktatási rendszer minősége, jól működnek az egészségügyi és szociális rendszerek és magas az életszínvonal.¹⁰ Ezzel az idilli életképpel szemben áll a svéd nagyvárosokban – főleg Stockholmban, Malmöben és Göteborgban – elharapódzó bűnözés.¹¹ Az elmúlt években jelentősen megugrott az erőszakos bűncselekmények és a bandaháborúkhoz köthető fegyveres gyilkosságok száma ebben a korábban békésnek mondható északi országban. Évente több mint 200 robbantás és 300 utcai lövöldözés történik, amelyből 42-45 halálos kimenetelű.¹² A lövöldözések és robbantások számából adódóan az esetek már csak akkor kerülnek az újságok címlapjára, ha úgymond látványosak vagy halálos kimenetelűek. A bűncselekményekről szóló híreket gyorsan felváltják a sporteseményekről és a hírességekről szóló riportok, mivel az olvasók már érzéketlenné váltak az erőszak iránt, főleg

⁵ BRÅ 2020a

⁶ POLISEN 2020.

⁷ DR 2019.

⁸ Például Per Brinkemot, aki először mutatott rá a Svédországban élő bevándorló klánokkal kapcsolatos problémákra, korábban rasszistának titulálták, most azonban a bűnöző klánok szakértőjeként ismerik el.

⁹ A bevándorlók kriminalitása egy tudományosan is bizonyított jelenség, amely azt értjük, hogy a bevándorlók bűnözése egy adott társadalomban jellemzően magasabb az átlagnál. (GÖNCZÖL – KORINEK – LÉVAI, 1999. 298-299 old.)

¹⁰ INDEPENDENT 2020.

¹¹ Az elmúlt 10 évben 13%-al nőtt a bejelentett bűncselekmények száma (BRÅ, 2020a), ha ez elmúlt 30 éves periódust tekintjük, akkor a növekedés a bűnözés terén 49%. (DET GODA SAMHÄLLET, 2019)

¹² Lövöldözési statisztikák Svédországban: 2017-ben 324 lövöldözés, amelyből 43 halálos kimenetelű volt, 2018-ban 306 lövöldözés, amelyből 45 halálos kimenetelű volt, 2019-ben 334 lövöldözés, amelyből 42 halálos kimenetelű volt, 2020. szeptember 15-ig 242 lövöldözés, amelyből 28 halálos kimenetelű volt (POLISEN 2020.)

mivel az áldozatok többnyire gettókban élő, bűnbandákhoz köthető bevándorlók. Igazi közfelháborodást már csak azok a hírek keltenek, ahol ártatlan járókelőket – különösen, amikor gyerekeket – ér halálos lövés¹³, vagy amikor kifejezetten brutális erőszakos cselekményekről¹⁴ van szó. A svéd média a politikai korrektség jegyében jellemzően nem számol be az elkövetők etnikai hovatartozásáról.

2.1. FEGYVERES ERŐSZAK ÉS BANDAHÚBORÚK

A svédországi bűnözés megértése érdekében fontos azt megjegyezni, hogy az 1990-es évek óta az országban – más fejlett nyugati országhoz hasonlóan – összességében csökkent a halálos kimenetelű erőszakos cselekmények száma, különösen a hirtelen felindulásból és alkoholos befolyásoltság alatt elkövetett gyilkosságok szorultak vissza.¹⁵ A gyilkosságok általános csökkenése azonban jóval kisebb volt Svédországban, mint a szomszédos országokban, illetve 2013 óta a korábbi csökkenő tendencia megfordult. Különösen az elmúlt pár évben beszélhetünk az emberölések számának jelentősebb növekedéséről, ami egyértelműen a bűnbandák közötti fegyveres konfliktusokra vezethető vissza.¹⁶ Más szóval a fegyveres erőszak terén az elmúlt 30 évben egy strukturális változás ment végbe; amíg a fegyvertartási engedéllyel rendelkezők által családon vagy ismeretségi körön belül elkövetett fegyveres gyilkosságok száma jelentősen csökkent, főként a fegyvertartásra vonatkozó jogszabályok szigorodása következtében, addig az illegális lőfegyverrel elkövetett és egyértelműen a gettókban dúló bandaháborúkhöz köthető emberölések száma megduplázódott.¹⁷ Ennek köszönhetően a gyilkosságok elkövetési módszerei is brutálisabbá váltak: az elkövetők kézigránátokat és más robbanóanyagokat, illetve automata lőfegyvereket használnak. A halálos kimenetelű lövöldözések a szabadban és egyre gyakrabban az éjszakai órákban zajlanak.¹⁸

Az elkövetőkre és az áldozatokra is jellemző, hogy fiatal férfiak, illetve fiúk, akik otthon élnek a szüleikkel és jellemzően munkanélküliek. A többségükre az is igaz, hogy korábban már gyanúsították őket bűncselekmények elkövetésével.¹⁹ A svéd rendőrség az elkövetők etnikai hovatartozását nem

¹³ EXPRESSEN 2020b.

¹⁴ AFTONBLADET 2020d.

¹⁵ BRÅ 2015.

¹⁶ BRÅ 2020.

¹⁷ BRÅ 2015. ÉS POLISEN 2020.

¹⁸ BRÅ 2020.

¹⁹ BRÅ 2020.

tartja nyilván, továbbá sem a svéd Központi Statisztikai Hivatal (SCB), sem pedig a svéd Bűnmegelőzési Tanács (*Brå*) nem készít erről hivatalos statisztikát.²⁰ Azonban kriminológus szakértők nyilatkozataiból kiderül, hogy az elkövetők és az áldozatok döntő többsége bevándorló háttérű.²¹ Szintén ezt támasztja alá az egyik svéd mainstream médium, a *Dagens Nyheter* által készített elemzés,²² amely azt állapította meg, hogy az utcai fegyveres erőszak elkövetőinek 90%-a bevándorló háttérrel rendelkezik, és döntő többségük (80%-uk) közel-keleti, illetve afrikai származású. A bevándorló bűnözők fele második generációs, vagyis már Svédországban született és nevelkedett.²³

A szervezett bűnözés erősödésének köszönhetően a svéd nagyvárosok utcáin egyre több az illegális fegyver, amelyeket a különböző háborús övezetekből csempésznek be a bűnbandák. A Jugoszláv háborúból származó kézigránatok darabja 2018-ban csupán pár száz svéd koronába (kb. 7 000-10 000 Ft) került a svéd feketepiacra.²⁴ A 2010-2018 közötti időszakban 116 kézigránattal elkövetett robbantás történt az országban, amelynek 2 halálos áldozata és 9 sérültje volt.²⁵ A rendőrség legfrissebb adatai szerint az utóbbi két évben csökkent a kézigránatok népszerűsége, és úgy tűnik, hogy a bűnelkövetők inkább áttértek a kereskedelemben kapható robbanószerek alkalmazására.²⁶ A lövöldözésekhez hasonlóan a robbantások is a bűnszervezetek működéséhez köthetők, azonban itt a cél nem a riválisokkal való leszámolás, hanem a fenyegetés vagy a zsarolás, vagyis egyfajta „üzenetküldés”.²⁷ A robbantások fentebb említett két halálos áldozata sem volt célpont, csupán rosszkor voltak rossz helyen.

2.2. A BEVÁNDORLÓK ÁLTAL LAKOTT GETTÓK

A svéd nagyvárosoknak vannak olyan, többnyire bevándorlók által lakott negyedei, ahol a rendőrség számára egyre nagyobb kihívást jelent a rend fenntartása. Ezeket a területeket „*udsatta områden*”-nek vagyis „érzékeny területeknek” nevezik. A svéd rendőrség szerint jelenleg 60 ilyen területről beszélhetünk,²⁸ azonban a „no-go-zone” kifejezés használatát a fegyveres testület tagjai elutasítják, mert ez a szóhasználat erősen politizált és azt a benyomást kelti a nyilvánosság számára, hogy a rendőrség

²⁰ A svéd Bűnmegelőzési Tanács nem vizsgálja a bevándorló bűnözés jelenségét, legutoljára 2005-ben készített erről egy tanulmányt.

²¹ FORKSNING 2020.

²² Az újság 2013 és 2017 közötti lövöldözéses eseteket elkövetőinek származását térképezte fel, amely során 53 elítélt és 47 gyanúsított személy családi háttérét vizsgálta.

²³ DAGENS NYHETER 2017.

²⁴ BBC 2018.

²⁵ SVERIGES TELEVISION 2018c.

²⁶ DAGENS NYHETER 2020a.

²⁷ AFTONBLADET 2020a.

²⁸ SVERIGES TELEVISION 2019.

nincs jelen ezekben a városrészekben, ez pedig nem igaz.²⁹ Ugyanakkor az tény, hogy a mentők és más hatósági szervek bizonyos esetekben – például súlyos erőszakos cselekmények esetén – kizárólag rendőri kísérettel szállnak ki a riasztás helyszínére ezeken a területeken.³⁰

Az „érzékeny területek” alatt azok a lakóövezetek értendők, ahol a lakosság hátrányos társadalmi és gazdasági helyzetben van, és a bűnözők hatással vannak a helyi közösségre. A befolyás lehet közvetlen, mint például fenyegetés és zsarolás vagy közvetett, mint például nyilvános erőszakos cselekmények vagy nyílt kábítószer-kereskedelem.³¹ A nagyszámú bűnelkövetők egy idő után olyan kriminalizáló folyamatot indítanak el, amely az idő múlásával egy alternatív társadalmi rendet hoz létre (párhuzamos társadalom), amely az egész városrészt érinti. Ennek az új „normának” a kialakulásában fontos szerepet játszik, hogy sem a lakosság, sem a rendőrség nem lép fel határozottan a deviáns magatartásokkal szemben. Amennyiben egy „érzékeny terület” a gettósodás magasabb szintjére lépett, vagyis a lakók már nem mernek a büntetőeljárások során vallomást tenni, a rendőrség a feladatát korlátozottan vagy egyáltalán nem tudja teljesíteni. Ha ily módon párhuzamos társadalmi struktúrák jönnek létre és megjelennek a szélsőséges iszlamista szervezetek, akkor már egy „*särskilt utsatt område*”, vagyis „különösen érzékeny területről” beszélhetünk.³² Ebbe a kategóriába tartozik például Rinkeby Stockholmban, ahol a lakosság körülbelül 89%-a bevándorló vagy bevándorló háttérű. Az ilyen kemény gettók száma növekedő tendenciát mutat Svédországban; jelenleg 22 ilyen városrész van, ami a 2015-ös évhez képest 46%-os emelkedést jelent.³³ További 10 lakóövezet pedig már nagyon közel áll ahhoz, hogy a jövőben „különösen érzékeny” minősítést kapjon.³⁴

2.3. NEMI ERŐSZAK

A másik személy elleni bűncselekmény kategóriák közül az, ahol drasztikus növekedés következett be az elmúlt 10 évben, a nemi erőszak. 2019-ben összesen 8 580 erőszakos közöszlést jelentettek be a svéd rendőrségnél, amely a 2010-es évhez képest 44%-os növekedést jelent. Különösen kiugró a férfiak és a kiskorú fiúk sérelmére elkövetett nemi erőszak, ahol 58%-os emelkedésről beszélhetünk.³⁵

Fontos hangsúlyoznunk, hogy a nemi erőszak számának emelkedése részben annak köszönhető, hogy a svéd büntetőtörvénykönyv kiterjesztette a nemi erőszak fogalmát. Azonban ez önmagában

²⁹ SVERIGES TELEVISION 2018a.

³⁰ SVERIGES TELEVISION 2018a.

³¹ SVERIGES TELEVISION 2019.

³² POLISEN 2017.

³³ LUNDBERG, A. 2019.

³⁴ SVERIGES TELEVISION 2019.

³⁵ BRÅ 2020a,

nem magyarázza a helyzet romlását. Ezt támasztja alá, hogy bár az elkövetők etnikai hovatartozásáról hivatalos adat nincs, a svéd média két alkalommal is készített erről statisztikát, amelyek során összesen 901 esetet megvizsgálva egyértelműen kimutatták a bevándorlók felülreprezentáltságát.

A svéd köztévét (*Sveriges Television*) által készített tényfeltáró dokumentumfilm, amely a 2013-2018 közötti időszakban nemi erőszakért vagy annak kísérletéért elítéltek³⁶ etnikai hátterét térképezte fel, azt állapította meg, hogy az elkövetők 58%-a külföldön született,³⁷ és 40%-uk afrikai vagy közel-keleti országból érkezett. Azoknál az eseteknél, amikor az áldozat nem ismerte a nemi erőszaktevőt, a külföldi származásúak aránya 80%, az afrikai és közel-keleti országokból érkezők aránya 75%. A külföldi elkövetők 40%-a egy éve vagy annál rövidebb ideje élt Svédországban. A külföldi elkövetők nemzetiségét illetően egy ország különösen kiemelkedik: Afganisztán. 45 szexuális bűncselekmény esetében volt afgán férfi az elkövető, amely a vizsgált esetek 5%-át jelenti.³⁸ Ez az arány egyáltalán nem meglepő, hiszen 2015-ben és azt követően is rengeteg afgán – magát sokszor kiskorúnak mondó – fiatal férfi érkezett Svédországba.³⁹

Egy másik svéd médium, az *Aftonbladet* nevű újság a csoportosan elkövetett nemi erőszak etnikai vetületét vizsgálta meg. A napilap a 2012-2017 közötti időszakot tekintette át, és azt állapította meg, hogy 58 esetben ítélték el összesen 112 férfit csoportosan elkövetett erőszakos közöszlészért, akik közül 85 fő Európán kívül született. A külföldi származású elkövetők közül 34 fő volt menedékkérő, akik többségét (27 személy) kísérő nélküli kiskorúként regisztrálták. A Svédországban született 27 elkövető közül mindössze 13 fő esetében volt mindkét szülő svéd származású. Az újság által végzett kutatás szakít azzal a hiedelemmel, hogy a csoportos erőszakot általában elhagyatott helyszíneken, az áldozatok által nem ismert személyek követik el. A vizsgált esetek többségében ugyanis az áldozat legalább az egyik elkövetőt ismerte, akivel az iskolában, a szórakozóhelyen vagy Facebookon keresztül került kapcsolatba. Továbbá az is jellemző az esetek többségére, hogy az áldozat és az elkövetők is alkoholos vagy kábítószeres befolyásoltság alatt álltak.⁴⁰

2.4. BŰNÜGYI STATISZTIKÁK

³⁶ 843 elkövetőt ítélték el nemi erőszakért vagy annak kísérletéért a vizsgált időszakban. (SVERIGES TELEVISION 2018b.)

³⁷ A külföldön születettek aránya 2013-ban 15,6%, míg 2018-ban 19,1% volt. (STATISTIK CENTRALBYRÅN, 2020.)

³⁸ SVERIGES TELEVISION 2018b.

³⁹ 2015 folyamán 23 480 kísérő nélküli afgán kiskorú kért menedéket Svédországban. Ez az egész évben menedékjogot kérő afgánok több mint felét tette ki. (MIGRATIONSVÄRKET, 2016)

⁴⁰ AFTONBLADET 2018a.

A svéd Bűnmegelőzési Tanács két alkalommal végzett részletes vizsgálatot a külföldiek által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban. A külföldiek kategóriája itt tágan értelmezendő, beletartoznak a bevándorlók, a bevándorlók leszármazottai⁴¹ és a papír nélküli személyek, vagyis az illegális migránsok is. Az első tanulmány az 1985-1989 közötti időszakot tekintette át, és arra a következtetésre jutott, hogy a bűncselekmények többségét, vagyis 68%-át a svédok követték el. Ekkor a lakossági nyilvántartásban szereplő bevándorlók és leszármazottaik a népesség 18%-át tették ki.⁴² A második elemzés az 1997-2001 közötti időszakot vette górcső alá, amikor is a lakosságnak már csak 74%-a volt svéd származású, akik mindössze a bűncselekmények 55%-áért voltak felelősek.⁴³ Mindkét tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a külföldiek társadalmi arányuknál nagyobb mértékben követnek el bűncselekményeket Svédországban.

A 2000-es évek elején a bevándorlásról szóló politikai viták olyannyira morális síkra terelődtek, hogy a politikusok megkérdőjelezték további felmérések készítésének a szükségességét. A kritikusok szerint a bűnelkövetők etnikai hátterét vizsgáló statisztikák előítéleteket szülnek a bevándorlókkal szemben, ezért károsak lehetnek a svéd társadalom számára.⁴⁴ A másik ellenérv az volt, hogy a bevándorlók kriminalitásáról szóló korábbi svéd és nemzetközi tanulmányok elegendő információt szolgáltatnak a politikai döntések meghozatalához, ezért a téma további kutatása indokolatlan.⁴⁵ Ezek a megfontolások vezettek oda, hogy a svéd Bűnügyi Tanács 2005 óta nem készített elemzést a bevándorlók által elkövetett bűncselekményekről.

Éppen ezért fontos a *Det Goda Samhället* nevű svéd thinktank hiánypótló munkája⁴⁶, amely az elmúlt 30 évben⁴⁷ bejelentett bűncselekmények elkövetőinek etnikai megoszlását térképezte fel. A tanulmányból kiderül, hogy míg Svédország népessége 20%-kal nőtt 1985 óta, az elkövetett bűncselekmények száma ugyanebben az időszakban 49%-kal emelkedett. Ez azt jelenti, hogy egy svédországi lakos 29%-kal több bűncselekménynek volt kitéve 2017-ben, mint 1985-ben. A bűncselekmények abszolút számának növekedése mellett folyamatosan emelkedett a külföldiek elkövetési aránya is: míg 1985-1989 között a deviáns magatartások 31%-a kapcsolódott hozzájuk, addig a 2013-2017 közötti időszakban már a bűncselekmények 58%-át követték el. Ekkora a bevándorlók és leszármazottaik társadalmi aránya elérte a 34%-ot.

⁴¹ Bevándorló leszármazottjának tekintendő az, akinek legalább az egyik szülője külföldön született.

⁴² DET GODA SAMHÄLLET 2019.

⁴³ BRÅ 2005.

⁴⁴ MIGRATIONSSINFO 2018.

⁴⁵ SVERIGES TELEVISION 2017a.

⁴⁶ Az elemzés mögött Patrik Engellau áll, aki bevándorlás kritikus nézetei miatt egy vitatott személy, azonban Joakim Ruist, a Göteborgi Egyetem migrációval foglalkozó kutatója szerint a tanulmány módszertana és a benne feldolgozott adatok tudományos szempontból nem kifogásolhatóak. (KRISTELIGT DAGBLAD 2019b)

⁴⁷ A tanulmány az 1985 és 2017 közötti időszakot vizsgálja. (DET GODA SAMHÄLLET 2019.)

Az utóbbi 30 évben a legmarkánsabb növekedés az illegális migránsok bűnelkövetését illetően következett be: 3%-ról 13%-ra emelkedett az általuk elkövetett bűncselekmények aránya.⁴⁸ Ebből az adatból arra következtethetünk, hogy az „árnyéktársadalom” számottevően felduzzadt az utóbbi időben Svédországban. Egyes politikusok becslése szerint körülbelül 50 000 személy tartózkodik hivatalos papírok nélkül az országban.⁴⁹

A külföldiek egyes bűncselekményekre lebontott bűnelkövetési statisztikái alátámasztják a korábban felvázolt bűnözési tendenciákat. A *Det Goda Samhället* elemzéséből kiderül, hogy a 2013-2017 közötti időszakban a bevándorlók, leszámazottak és az illegális migránsok követték el a gyilkosságok és gyilkossági kísérletek 71%-át, az erőszakos közöszlések 57%-át, a rablások 68%-át, a lopások 63%-át és a visszaélések 61%-át. Az elkövetők etnikai megoszlása tekintetében a közel-keleti származású bevándorlók, különösen az afgán és iráni gyökerekkel rendelkezők, valamint az afrikai országokból érkezők felülreprezentáltak a bűnügyi statisztikákban.⁵⁰

Összességében tehát megállapíthatjuk azt, hogy a bevándorlók egy markáns csoportjának kriminalitása egy létező és egyre súlyosbodó társadalmi probléma Svédországban, amely további tudományos vizsgálatot igényel, különösen az ok-okozati összefüggések tekintetében.

2.5. A SVÉD KÖZBIZTONSÁG

A svéd közvélemény-kutatásokból az derül ki, hogy a helyi lakosság biztonságérzete romlott az elmúlt öt évben, a 2015-ös migrációs válság óta. A *Brå* által készített országos felmérés során a megkérdezettek 28 %-a mondta azt, hogy éjszaka nem mer az utcára egyedül kimenni, mert nem érzi biztonságban magát. A nők esetében ez az arány elérte a 36 %-ot. Továbbá a megkérdezettek 80 %-a gondolja úgy, hogy Svédországban növekszik a bűnözés.⁵¹

A hatóságok is fokozott elővigyázatosságra intik a lakosságot. 2017-ben Malmöben gyakorivá vált a brutális nemi erőszak az éjszaka hazafelé tartó fiatal svéd lányokkal szemben, ezért a rendőrség arra kérte a város lakosait, hogy legyenek óvatosak, és sötétedés után már ne menjenek ki egyedül az utcára.⁵²

⁴⁸ DET GODA SAMHÄLLET 2019.

⁴⁹ EXPRESSEN 2020a.

⁵⁰ DET GODA SAMHÄLLET 2019.

⁵¹ BRÅ 2019.

⁵² SVERIGES TELEVISION 2017b.

A svéd társadalomban egyértelműen növekszik a brutalitás, a híradások embertelen kínzásokról,⁵³ bandakonfliktusok ártatlan áldozatairól,⁵⁴ emberrablásról⁵⁵ és fegyveres bűnbandák hatalomgyakorlásáról⁵⁶ számolnak be szinte nap mint nap. Ezeket már nem lehet elszigetelt incidenseknek tekinteni, itt valójában már a jogrend bomlásáról van szó, vagyis nem csak az egyén, hanem a társadalom egésze van támadásnak kitéve. A svéd rendőrség jelenleg nem tudja a lakosság megfelelő biztonságát garantálni és a jogrendet fenntartani.⁵⁷ A rendőrök tehetetlenségükben kialakították azt a gyakorlatot, hogy a közrend – legalább viszonylagos – fenntartása érdekében a bűnbandák vezetőivel egyezkednek. Az Ali Khan nevű libanoni bűnbanda vezetője segítette például a rendőrség munkáját a göteborgi rablássorozatok megállításában és a malmői bandakonfliktusok rendezésében.⁵⁸ Ez a törvényes rend elveivel ellentétes, miközben nagyon veszélyes gyakorlat is, hiszen a bűnszervezetek további erősödéséhez vezet.

3. A BEVÁNDORLÁS POZITÍV NARRATÍVÁJA SVÉDORSZÁGBAN

Svédországban a bűnözés egyértelműen felfutóban van, amelynek a következményei a lakosság számára már egy jó ideje érzékelhetővé váltak. A svéd politikai elit tisztában van a probléma súlyával, amit az is mutat, hogy a legutóbbi (2018-as) választások egyik sarkalatos pontja a bűnözés mérséklése volt. Szinte mindegyik párt ígéretében ugyanaz a megoldás szerepelt: a rendőri kapacitások növelése és a büntetések szigorítása.⁵⁹ Azonban ezek nem holisztikus, tudásalapú kriminálpolitikai javaslatok, ezért nem alkalmasak a szervezett bűnözés megállítására. A bevándorló bűnbandák hosszú éveken át folyamatosan növelték a befolyásukat, és mostanra már mélyen be vannak ágyazódva a svéd társadalomban; komoly kapcsolatrendszereket alakítottak ki az üzleti és a politikai életben is.⁶⁰ Azonban erről és a bevándorlók kriminalizációjáról mint társadalmi jelenségről egészen mostanáig érdemi politikai vitát Svédországban nem lehetett folytatni, továbbá tudományos kutatást sem végeztek a témában. A bevándorlás pozitív narratívája ugyanis útját állta annak, hogy a problémáról nyíltan lehessen beszélni az északi országban.

A társadalom teljes szövetrendszerében érvényesülő szociális szemléletnek köszönhetően a svédek elutasítják a bűnözés és a bevándorlás összekapcsolását, ehelyett a probléma okát a társadalmi egyenlőtlenségekben látják, amelyre a jóléti állam kiterjesztése jelenti a megoldást. Ezt jól érzékelteti Stefan

⁵³ AFTONBLADET 2020d.

⁵⁴ EXPRESSEN 2020b.

⁵⁵ DAGENS NYHETER 2020c

⁵⁶ DAGENS NYHETER 2020b.

⁵⁷ AFTONBLADET 2017a

⁵⁸ AFTONBLADET 2017b.

⁵⁹ DAGENS NYHETER 2018b.

⁶⁰ EXPRESSEN 2020c

Löfven 2019-es bevándorló gettókkal kapcsolatos nyilatkozata: „*A szervezett bűnözés a szegregációnak köszönhető, amelyet túl sokáig hagytunk növekedni. A legfontosabb tennivaló a társadalmunkban tapasztalható különbségek csökkentése.*”⁶¹ Ugyanebben az interjúban Löfven kategorikusan elutasítja a bevándorlás és a növekvő bűnözés közti kapcsolatot: „*A szegregáció oka az alacsony foglalkoztatottság, a túl magas munkanélküliség ezeken a területeken. Azonban ez függetlenül attól, hogy kik élnek ott: ha egy Svédországban született személyt tennénk ki ugyanilyen körülményeknek, ugyanez lenne az eredmény.*”⁶²

A bevándorlással kapcsolatos valóságkép kialakításában és tartós fenntartásában jelentős szerepe van az *ásiktskorridor*-nak, magyarul véleményfolyosónak. Az *ásiktskorridor* a svéd konszenzuskultúra része, lényegében egy olyan mechanizmus, amelynek célja a kikényszerített közmegegyezés elérése a hallgatás spiráljának⁶³ elindításával, amely politikai, gazdasági vagy társadalmi következményekkel jár azok számára, akik szembeszegülnek az elit által formált társadalmi konszenzussal. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a társadalmilag elfogadott véleménytől eltérő nézőpont valójában irrelevánsnak tekintendő, ezért a viták során nem kell figyelembe venni.⁶⁴

A bevándorlással kapcsolatos politikai diskurzus morális síkra terelésével megakadályozták a probléma konstruktív megvitatását.⁶⁵ Ehelyett a véleményformáló elit egy jól bevált eszköztár segítségével kialakította a politikailag elfogadható álláspontot, miszerint a bevándorlás a svéd társadalom számára gazdasági, szociális és kulturális szempontból előnyös, a jelentkező társadalmi problémákat pedig a bevándorlók beilleszkedési nehézségei okozzák, amelyeket a jóléti állam segítségével meg lehet oldani.

Ezt erősíti, hogy a média közreműködése a bevándorlás kizárólag pozitív narratívájában meggátolta ugyan a rasszista gondolkodás elterjedését, ugyanakkor széles körű öncenzúrához vezetett. A svéd lakosság pedig viszonylag rövid idő alatt rájött arra, hogy a mainstream média csak féligazságokat közöl a migrációval kapcsolatban, ezért inkább az alternatív, gyakran gyűlöletkeltő oldalakon kezdtek el tájékozódni.⁶⁶ Ez pedig visszahatott a médiára, és arra készítette, hogy folyamatosan feszegesse a véleményfolyosó határait. Ezért kezdett el például a *Dagens Nyheter*,⁶⁷ a *Sveriges Television*⁶⁸ és az

⁶¹ DAGENS NYHETER, 2020g.

⁶² SVERIGES TELEVISION 2, 2019.

⁶³ A hallgatási spirál elmélet szerint az emberek gyakran nem szeretik, ha kisebbségi véleményen vannak, és kevésbé valószínű, hogy ilyen körülmények között kifejezik véleményüket a társadalmi elszigeteltségtől tartva.

⁶⁴ SIMONS és MANOULO, 2019.

⁶⁵ EXPRESSEN, 2015.

⁶⁶ INFORMATION, 2017.

⁶⁷ DAGENS NYHETER 2017.

⁶⁸ SVERIGES TELEVISION 2018b.

*Aftonbladet*⁶⁹ olyan bűnözéssel kapcsolatos felméréseket készíteni, amelyek az elkövetők etnikai hovatartozását vizsgálják. Addig azonban egyik újság sem ment el, hogy az erőszakos cselekményekről szóló híradásokban közzétegye az elkövetők származását.

4. A BEVÁNDORLÁS POZITIV VALÓSÁGKÉPÉNEK ÖSSZEOMLÁSA ÉS AZ ÚJ NARRATÍVA

A rendőrség erőfeszítései és a koronavírus-járvány ellenére a bandakonfliktusokhoz köthető lövöldözések és robbantások a nyár folyamán tovább folytatódtak. Augusztusban a média egy 12 éves kislány haláláról számolt be, akinek az életét egy eltévedt golyó oltotta ki, miközben a kutyáját sétáltatta Stockholm egyik külvárosában.⁷⁰ Szintén nagy közfelháborodást keltett annak a két fiatal fiúnak az esete, akiket két bevándorló egy stockholmi temetőben megerőszakolt, majd tíz órán keresztül embertelen kínzásnak vetett alá.⁷¹ Annak a ténynek a tagadása, hogy a bevándorlók felülreprezentáltak a bűnelkövetők között, a probléma olyan méretű elhatalmasodásához vezetett, hogy a bevándorlás pozitív narratíváját már nem lehetett tovább fenntartani. A kognitív disszonancia és a hitelesség elvesztésének elkerülése érdekében a véleményformáló elit kénytelen a régi valóságképet megtagadni és helyette egy újat kialakítani.

Ebbe az irányba az első lépést Mats Löfving országos rendőrfőkapitány-helyettes tette meg, aki 2020. szeptember 5-én a svéd közrádiónak adott interjújában kijelentette, hogy Svédország mindezt naivan gondolkodott a bevándorlók integrációját illetően, mert nem minden újonnan érkező akar a svéd társadalom részévé válni. Ezt Löfving azzal támasztotta alá, hogy a rendőrségnek legalább 40 családi alapú bűnözői hálózatról van tudomása, akik kizárólag a bűnözés megszervezése és szisztematikus működtetése céljából érkeztek Svédországba. A bevándorló klánok tagjai már bejutottak az üzleti és politikai életbe, jelen vannak a svéd önkormányzatokban, sőt az ország irányításában is.⁷²

Ezt követően a rendőrség másik prominens képviselője, Linda H. Staaf⁷³ mutatott rá arra, hogy a svéd demokrácia milyen fenyegetésnek van kitéve a bevándorló klánok részéről. Staaf egyenesen kijelentette, hogy a klánoknak beépített emberei vannak a svéd jogrendszer különböző részeiben, és ezáltal képesek befolyásolni az önkormányzati és az országos politikát is. Az *Aftonbladet* kérdésére

⁶⁹ AFTONBLADET 2018a.

⁷⁰ EXPRESSEN 2020b.

⁷¹ AFTONBLADET 2020d.

⁷² DAGENS NYHETER 2020d.

⁷³ Linda H. Staaf a svéd rendőrség egyik operatív egységének (NOA) hírszerzési vezetője.

válaszolva Staaf megerősítette, hogy fennáll annak a kockázata is, hogy a klánok beszivárognak a svéd parlamentbe.⁷⁴

A két prominens rendőr szavai annyira félreértelmezhetetlenek és országos tekintélyükből adódóan megcáfolhatatlanok voltak, hogy a svéd közszereplők számára egyértelművé vált: a tagadás helyett itt az ideje az irányváltotatásnak. A véleményformáló elit ezért fokozatosan felsorakozott az alakuló új valóságkép mögé. A sorban az utolsó Stefan Löfven volt, aki a *Riksdagban* (svéd parlament) folytatott vita során beismerte, hogy összefüggés van a nagyarányú bevándorlás és az országban egyre erősödő bűnözés között. Ezt a kijelentést később megismételte a *Sveriges Television Aktuell* című műsorában: „*Ha olyan nagymértékű bevándorlás van, hogy nem tudunk megbirkózni az integrációval, ez társadalmi feszültségeket szül, és ez nem jó.*”⁷⁵ Löfven ekkor mondta ki először, hogy a nagymértékű bevándorlás társadalmi problémákhoz vezet, és a kormánya éppen ezért tűzte ki célul az ország migrációs politikájának szigorítását.⁷⁶ A korábbi bevándorlás árnyoldalait tagadó narratíva ezzel tehát megszűnt létezni és helyet adott egy új narratívának, amely szerint a nagyarányú migráció esetén az integráció kudarcot vall, ami társadalmi problémákat szül.

A kormányfő azonban azt tagadja, hogy a bevándorlók eltérő kultúrájának köze lenne a bűnözéshez. A szociáldemokrata politikus tehát továbbra is kitart a multikulturális társadalom ideálja mellett, annak ellenére is, hogy a klán struktúra, amelyre a svéd bűnhálózatok épülnek, egyértelműen a bevándorlók kultúrájában gyökerezik. A kulturális különbségekből adódó konfliktusok e makacs tagadása nem a tolerancia jele, hanem az elhallgatás újabb formája, amely könnyen egy újabb féligazságokon alapuló véleményfolyosó kialakulásához vezethet. A Svédországban jelenleg viruló szervezett bűnözést csak a bűnözés kulturális aspektusának figyelembe vételével és a klánok befolyásának megtörésével lehet megállítani.

5. HOVA TOVÁBB?

A svéd társadalom számára hosszú évtizedeken át idegen volt az a feltételezés, hogy talán nem minden bevándorló akar svédé válni és a svéd értékek szerint élni. Ezzel magyarázható az, hogy a svédek ezidáig szemet hunytak a migráció negatív következményei felett. A bevándorlás kizárólagosan pozitív narratívájáért azonban nagy árat kell fizetniük, ugyanis az elutasított problémák mindaddig nőnek, amíg figyelmen kívül hagyják őket. A bevándorlásból fakadó – eddig következetesen tagadott – társadalmi anomáliák olyan óriási méreteket öltöttek, hogy az erőszak monopóliuma kikerült a rendőrség kezéből, és egy új hatalom, a klánok rendszere vette át az állami funkciókat a svéd

⁷⁴ AFTONBLADET 2020e.

⁷⁵ Sveriges TELEVISION 2020a.

⁷⁶ Sveriges TELEVISION 2020a.

nagyvárosok gettóiban. A svéd véleményfolyosónak köszönhetően a svéd hatóságok most nem rendelkeznek elegendő információval és tudományos ismeretekkel⁷⁷ a klán kultúrával kapcsolatban, így nem tudják, hogyan is vegyék fel velük a harcot.

Svédország, a toleráns és humanitárius nagyhatalom tehát nem csak lehetőséget nyújtott arra, hogy a klánok megvessék a lábukat az országban, de migrációs és integrációs politikájának köszönhetően elősegítette a klánok kriminalizálódását, vagyis azt, hogy bűnhálózatokká fejlődjenek. Azt, hogy ezzel a svéd állam hogyan fog megbirkózni, egyelőre nem látszik világosan. A történelem folyamán ugyanis először fordul az elő, hogy az emberek tömegesen vándorolnak kollektivistá társadalmakból olyan jól szervezett államokba, mint a svéd jóléti állam.⁷⁸ A helyzet súlyát a svéd politikai elit is érzékeli, hiszen a migrációval kapcsolatos politikai viták már nem a moriai menekültek átvételéről,⁷⁹ hanem a büntetőjogi szigorításokról és a bevándorló bandák svéd állampolgársággal nem rendelkező tagjainak kitoloncolásáról szólnak.⁸⁰

⁷⁷ DAGENS NYHETER 2020g.

⁷⁸ DAGENS NYHETER 2020h.

⁷⁹ DAGENS NYHETER 2020j.

⁸⁰ DAGENS NYHETER 2020i.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- AFTONBLADET (2017a): *Ygeman om bølge af vold i Malmø: Alle har et ansvar*. 2017.02.13 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xBxEV/ygeman-om-valdsvagen-i-malmo-alla-har-ett-ansvar> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2017b): *Polisen låter familjeledare lösa konflikter*. 2017.09.25 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/krim/a/RkWmW/polisen-later-familjeledare-losa-konflikter> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2018a): *Unik granskning: 112 pojkar och män dömda för gruppvåldtäkt*. 2018.05.07. Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/rLKwKR/unik-granskning-112-pojkar-och-mandomda-for-gruppvaldtakt> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2018): *Pratet om klanröster är rå rasism*. 2018.09.12 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/l1yOwG/pratet-om-klanroster-ar-ra-rasism> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2019): *Så bygger vi ett starkare Sverige*. 2019.10.13 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/xPy7JG/sa-bygger-vi-ett-starkare-sverige> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2020a): *Extremt få fällt för bombdåden*. 2020.01.23 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/BRBkBW/extremt-fa-falls-for-bombdaden> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2020b): *Sverige ska vara en humanitär stormakt*. 2020.07.04 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/4qygLe/sverige-ska-vara-en-humanitar-stormakt> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2020c): *Lär av Danmark för att krossa gängvåldet*. 2020.08.16 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/OpGLKb/lar-av-danmark-for-att-krossa-gangvaldet> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2020d): *Pojkar kidnappades och misshandlades grovt på kyrkogård*. 2020.08.23 Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/dOoqJ1/pojkar-kidnappades-och-misshandlades-grovt-pa-kyrkogard> (Megtekintve: 2020.09.30)
- AFTONBLADET (2020e): *Klaner allt starkare – hotar svenska staten*. 2020.09.07. Forrás: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/2GMell/polischef-kriminella-klaner-hotar-staten> (Megtekintve: 2020.09.30)
- BBC (2018): *Sweden's deadly problem with hand grenades*. 2018.04.18 Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-43667367> (Megtekintve: 2020.09.30)

- BBC (2019): *Sweden's 100 explosions this year: What's going on?* 2020.11.12 Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-50339977> (Megtekintve: 2020.09.30)
- BBC (2020): *Moria migrants: Fire destroys Greek camp leaving 13,000 without shelter.* 2020.09.10 Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-europe-54082201> (Megtekintve: 2020.09.30)
- BRÅ (2005): *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet.* RAPPORT 2005:17 Forrás: https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800012697/1371914727881/2005_17_brottslighet_bland_personer_fodda_sverige_och_utlandet.pdf (Megtekintve: 2020.09.30)
- BRÅ (2015): *Lethal violence in Sweden 1990-2014.* Brå Report no. 2015:24 Forrás: https://www.bra.se/download/18.47fa372d1520dfb2fc51b888/1452503671860/2015_Lethal_violence_in_Sweden_1990_2014.pdf (Megtekintve: 2020.09.30)
- BRÅ (2019): *Swedish Crime Survey 2019.* Brå report no 2019:11 Forrás: https://bra.se/download/18.150e014616e16776004cfd/1573572337260/2019_11_Swedish_Crime_Survey_2019_Summary.pdf (Megtekintve: 2020.09.30)
- BRÅ (2020a): *Kriminalstatistik 2019 Anmälda brott.* Forrás: https://www.bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de5301efed/1579163409123/Sammanfattning_anmalda_prel_helar_2019.pdf (Megtekintve: 2020.09.30)
- BRÅ (2020b): *Summary of homicide in the criminal milieu 2005-2017.* Brå Report 2020:04 Forrás: https://www.bra.se/download/18.7d27ebd916ea64de5304f56c/1585821153830/2020_4_Homicide_in_the_criminal_milieu.pdf (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2015a): *Löfven: "Mitt Europa bygger inte murar".* 2015.09.06 Forrás: <https://www.dn.se/sthlm/lofven-mitt-europa-bygger-inte-murar/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2015b): *Erik Helmerson: Vi ses i baren på åsiktshotellet.* 2015.06.03 Forrás: <https://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-vi-ses-i-baren-pa-asiktshotellet/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2017): *Vanligt med utländsk bakgrund bland unga män som skjuter.* 2017.05.20 Forrás: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/vanligt-med-utlandsk-bakgrund-bland-unga-man-som-skjuter/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2018a): *Clan samfund et grundlag for ære undertrykkelse.* 2018.01.24 Forrás: <https://www.dn.se/insidan/klansamhallen-en-grund-for-hedersfortryck/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2018b): *Så vill partierna minska brottsligheten.* 2018.09.05 Forrás: <https://www.dn.se/nyheter/politik/sa-vill-partierna-minska-brottsligheten/> (Megtekintve: 2020.09.30)

- DAGENS NYHETER (2020a): *Nästan 100 skjutningar under årets första fyra månader.* 2020.05.13 Forrås: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/nastan-100-skjutningar-under-arets-forsta-kvartal/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020b): *Stegrande gängkonflikt i Göteborg – maskerade män uppges ha satt upp vägsärrar i staden.* 2020.08. 25 Forrås: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/polisen-kraftsamlar-mot-goteborgsgang/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020c): *Skolpersonal kidnappades efter larm om vapen.* 2020.08.29 Forrås: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/skolpersonal-kidnappades-efter-att-ha-tipsat-polisen/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020d): *Polisen: 40-tal klaner organiserar brott i Sverige.* 2020.09.05 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/polisen-40-tal-klaner-organiserar-brott-i-sverige/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020e): *Löfven: Samhällskittet slits sönder.* 2020.09.09 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/live-partiledardebatt-i-riksdagen/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020f): *Kerim: ”Verkligheten är att det finns klaner”* 2020.09.11 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/man-valjer-inte-en-klan-man-fods-in-i-den/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020g): *DN Debatt. ”Forskningen har missat de kriminella nätverken”* 2020.09.11 Forrås: <https://www.dn.se/debatt/forskningen-har-missat-de-kriminella-natverken/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020h): *Experten: Därför bör vi kalla dem för klaner.* 2020.09.11 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/experten-darfor-bor-vi-kalla-dem-for-klaner/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020i): *M vill utvisa grovt gängkriminella utan dom.* 2020.09.17 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/m-vill-utvisa-fler-gangkriminella/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020j): *Morgan Johansson om lägret Moria: ”Grekland har ett eget ansvar”* 2020.09.18 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/morgan-johansson-om-lagret-moria-grekland-har-ett-eget-ansvar/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DAGENS NYHETER (2020k): *S-förslag: Unga ska utbildas för att kunna lämna kriminella klaner.* 2020.09.25 Forrås: <https://www.dn.se/sverige/s-forslag-unga-ska-utbildas-for-att-kunna-lamna-kriminella-klaner/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- DEN KORTE AVIS (2020): *Sverige er rystet: Nu vælter det ud af skabet med oplysninger om indvandrerklaner, der går efter magten i samfund og politik – statsministeren på vild flugt.* 2020.09.10 Forrås: <https://denkorteavis.dk/2020/nu-sverige-er-rystet-nu-vaelter-det-ud-af-skabet-med->

[oplysninger-om-indvandrere-bander-der-gaar-efter-magten-i-samfund-og-politik-statsministeren-paa-vild-flugt/](#) (Megtekintve: 2020.09.30)

DET GODA SAMHÄLLET (2019): *Invandring och brottslighet– ett trettioårsperspektiv*. 2019.06.04 Forrás: <https://detgodasamhalletdotcom.files.wordpress.com/2019/06/rapport-om-invandring-och-brottslighet.pdf> (Megtekintve: 2020.09.30)

DR (2019): *Minister: 'Stensikker' sammenhæng mellem Sverige og eksplosion ved Skattestyrelsen*. 2019.08.14 Forrás: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/minister-stensikker-sammenhaeng-mellem-sverige-og-eksplosion-ved-skattestyrelsen> (Megtekintve: 2020.09.30)

EXPRESSEN (2015): *Det är jag som är åsiktskorridoren*. 2015.02.12. Forrás: <https://www.expressen.se/ledare/ann-charlotte-marteus/det-ar-jag-som-ar-asiktskorridoren/> (Megtekintve: 2020.09.30)

EXPRESSEN (2020a): *KD önsker ny folketäling - at afsløre udokumenterede*. 2020.01.30 Forrás: <https://www.expressen.se/nyheter/kd-vill-ha-ny-folkrakning-for-att-avsloja-papperslosa-/> (Megtekintve: 2020.09.30)

EXPRESSEN (2020b): *12-årig flicka död efter skjutning vid McDonald's*. 2020.08.02 Forrás: <https://www.expressen.se/nyheter/ung-kvinna-skadad-efter-skottlossning1/> (Megtekintve: 2020.09.30)

EXPRESSEN (2020c): *Polisen: Klanerna är systemhotande*. 2020.09.07 Forrás: <https://www.expressen.se/nyheter/polisen-klanerna-ar-systemhotande/> (Megtekintve: 2020.09.30)

FORSKNING (2020): *Varför skjuts det så mycket i Sverige?* 2020.01.21 Forrás: <https://www.forskning.se/2020/01/21/varfor-skjuts-det-sa-mycket-i-sverige/> (Megtekintve: 2020.09.30)

GÖNCZÖL, K. – KORINEK, L. – LÉVAI, M. (1999): *Kriminológiai ismeretek bűnözés bűnözéskontroll*. Corvina Kiadó

INDEPENDENT (2020): *Finland crowned world's happiest country for third year running*. 2020.03.20 Forrás: <https://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/finland-happiest-country-united-nations-world-happiness-report-a9414201.html> (Megtekintve: 2020.09.30)

INFORMATION (2017): *Flertal af svenskere tror ikke, medier rapporterer sandheden om indvandrere*. 2017.06.10 Forrás: <https://www.information.dk/udland/2017/07/flertal-svenskere-tror-medier-rapporterer-sandheden-indvandrere> (Megtekintve: 2020.09.30)

JYLLANDS-POSTEN (2020a): *Er Sveriges regering et fornuftsægteskab truet af vold?* 2020.01.27 Forrás: <https://jyllands-posten.dk/opinion/breve/ECE11900940/er-sveriges-regering-et-fornuftsægteskab-truet-af-vold/> (Megtekintve: 2020.09.30)

- JYLLANDS-POSTEN (2020b): *Sveriges statsminister skifter holdning: Landets indvandring hænger sammen med øget kriminalitet.* 2020.10.09 Forrás: <https://jyllands-posten.dk/international/europa/ECE12402935/sveriges-statsminister-skifter-holdning-landets-indvandring-haenger-sammen-med-oeget-kriminalitet/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- KRISTELIGT DAGBLAD (2017a): *Svensk avis bryder tabu om kriminelles etniske herkomst.* 2017.05.23 Forrás: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/svensk-avis-bryder-tabu-om-kriminelles-etniske-herkomst> (Megtekintve: 2020.09.30)
- KRISTELIGT DAGBLAD (2017b): *Den store forskel på dansk og svensk udlændingepolitik er præget af historien.* 2017.08.10 Forrás: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/den-store-forskel-paa-dansk-og-svensk-udlaendingepolitik-er-praeget-af-historien> (Megtekintve: 2020.09.30)
- KRISTELIGT DAGBLAD (2019b): *Indvandrere og efterkommere udgør halvdelen af alle kriminalitetsmistænkte i Sverige.* 2019.08.02 Forrás: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/ny-rapport-personer-med-udenlandsk-baggrund-udgoer-halvdelen-af-alle-kriminalitetsmistaenkte-i-sverige> (Megtekintve: 2020.09.30)
- KRISTELIGT DAGBLAD (2019b): *Den svenske volds spiral: Kan man reparere et land?* 2019.11.19 Forrás: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/kan-man-reparere-et-land> (Megtekintve: 2020.09.30)
- LUNDBERG, A. (2019): *Åtgärder för utsatta områden.* 2019.12.05 Skriftlig fråga 2019/20:587 Forrás: https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/skriftlig-fraga/atgarder-for-utsatta-omraden_H711587 (Megtekintve: 2020.09.30)
- MIGRATIONSINFO (2018): *Brå överväger ny studie om brott och migration.* 2018.06.21 Forrás: <https://www.migrationsinfo.se/bra-overvager-ny-studie-om-brott-och-migration/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- MIGRATIONSVERKET (2016): *Därför har så många ensamkommande afghanska barn sökt asyl i Sverige.* 2016.01.21 Forrás: <http://archive.vn/vHJUI#selection-1291.0-1291.68> (Megtekintve: 2020.09.30)
- POLISEN (2017): *Utsatta områden - Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen.* 2017 Juni, Forrás: https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-social-ordning-kriminell-struktur-och-utmaningar-for-polisen-2017.pdf/download?v=/download?v= (Megtekintve: 2020.09.30)
- POLISEN (2020) : *Sprängningar och skjutningar - polisens arbete.* 2020.09.15 Forrás: <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/sprangningar-och-skjutningar/> (Megtekintve: 2020.09.30)

- SIMONS, G. és MANOILLO A. (2019): *Sweden's self-perceived global role: Promises and contradictions*. 2019.11.21 Research in Globalization Volume 1, December 2019 Forrás: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590051X19300085> (Megtekintve: 2020.09.30)
- STATISTIK CENTRALBYRÅN (2020): *Utrikes födda i Sverige*. 2020.09.02 Forrás: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda/> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVENSKA DAGBLADET (2020): *Vi har 5 000 unga män i kriminella nätverk*. 2020.08.26. Forrás: <https://www.svd.se/vi-har-5000-i-kriminella-natverk-i-utsatta-omraden> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES RADIO (2020): *Klarar polisen gängkriminaliteten, Mats Löfving?* 2020.09.05 Forrás: <https://sverigesradio.se/avsnitt/1562309> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2003): *Ifrågasatte statistiken – pekades ut som främlingsfientlig*. 2003.05.13 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/ifragasatte-statistiken-pekades-ut-som-sd-sympatisor> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2017a): *Ministern: Blankt nej till att föra statistik över misstänkta ursprung*. 2017.01.16 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ministern-blankt-nej-till-att-fora-statistik-over-misstanktas-ursprung> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2017b): *Polisen avråder: ”Gå inte ensam i becksvarta områden”*. 2017.12.17 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/jag-har-inte-varit-med-om-nagot-sadant-har-tidigare> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2018a): *Ebba Busch Thor har bara delvis rätt om ”no-go-zoner”* 2018.05.24 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ebba-busch-thor-kd-har-delvis-ratt-om-no-go-zoner> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2018b): *Ny kartläggning av våldtäktsdomar: 58 procent av de dömda födda utomlands*. 2018.08.22 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/granskning/ug/ny-kartlaggning-av-valdtaktsdomar-58-procent-av-de-domda-fodda-utomlands> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2018c): *116 granatattacker på åtta år – Sverige sticker ut*. 2018.12.10 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/116-granatattacker-pa-atta-ar-sverige-sticker-ut> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2019): *Polisens nya lista över utsatta områden*. 2019.06.05 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/polisen-presenterar-ny-lista-pa-sarskilt-utsatta-omraden> (Megtekintve: 2020.09.30)

- SVERIGES TELEVISION 2 (2019): *Stefan Löfven: Vore likadant i utsatta områden om svenskar bodde där.* 2019.11.17 Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=Wm0xOmT4wac> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2020a): *Löfvens vändning: Kopplar ihop stor migration med brottsutvecklingen.* 2020.09.09. Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/lofven-ser-sociala-spanningar> (Megtekintve: 2020.09.30)
- SVERIGES TELEVISION (2020b): *Analys: "Måste vända utvecklingen – annars lär Löfven vara rökt i nästa val"* 2020.09.08 Forrás: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/lyckas-inte-regeringen-vanda-utvecklingen-lar-lofven-vara-rokt-i-nasta-val> (Megtekintve: 2020.09.30)
- ÅKESSON, P. (2005): *Vi krigar mot svenskarna: unga rånare om hur och varför de begår brott.* Network for Research in Criminology and Deviant Behaviour at Lund University; Vol. 5. Forrás: [https://portal.research.lu.se/portal/sv/publications/vi-krigar-mot-svenskarna--unga-raanare-om-hur-och-varfoer-de-begaar-brott\(3d802b3f-4ef0-4e12-ac1b-ed6835a0b4ad\).html](https://portal.research.lu.se/portal/sv/publications/vi-krigar-mot-svenskarna--unga-raanare-om-hur-och-varfoer-de-begaar-brott(3d802b3f-4ef0-4e12-ac1b-ed6835a0b4ad).html) (Megtekintve: 2020.09.30)
- ÅLUND, A. és SCHIEAUP, C. (1996): *Paradoxes of Multiculturalism.* Research in Ethnic Relations Series. Forrás: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:213706/FULLTEXT02> (Megtekintve: 2020.09.30)

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre, Tóth Klaudia

Lektorálta: Janik Szabolcs

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Kovács Emese, 2020

© Migrációkutató Intézet, 2020

ISSN 2677-1780